

[Finansministeren.]

tidige ordning skal være, hvor mange afgørelser der kan lægges ud i kommunerne; det må vi afvente og se, når strukturudvalget har afsluttet sit arbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tinglysning af kapitalværdistigninger på jord og faste ejendomme som en offentlig prioritet [af Knud Jespersen m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 106) findes i tillæg A. sp. 1869, fremsættelsen i tidenden sp. 2675).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Anders Andersen):

Jeg forstår det forslag, der her er fremsat, sådan, at det går ud på, at der af al fast ejendom skal svares en ny afgift, der tinglyses på ejendommen som prioritet til det offentlige. Afgiften skal beregnes som forskellen mellem på den ene side den offentlige vurdering ved 15. almindelige vurdering og på den anden side kommende vurderinger eller salgssummer og med et fradrag, der svarer til den almindelige prisstigning i samfundet.

Der synes dog også efter forslaget at skulle ske fradrag for noget, der kaldes bruttoværdien af ny-, til- og ombygninger.

Afgiften skal opgøres og tinglyses efter hver almindelig vurdering, omvurdering el-

ler salg og forrentes med en sats, der svarer til diskontoen.

Forslaget er vel på visse områder en del uklart, f. eks. fremgår det ikke klart af forslaget — der er i hvert fald ingen omtale af det — hvordan de prioriteter, der i så tilfælde skal lyses på de forskellige ejendomme og virksomheder, skal stilles i prioritetsordenen, og der er ingen bestemmelser om forfaldstid eller adgang til indfrielse; jeg ved ikke, om man må gå ud fra, at det ikke var meningen, at der skulle være muligheder for indfrielse.

De foreslåede regler om afgiftens beregning lader vel også noget tilbage at ønske i klarhed; jeg har i hvert fald forstået forslaget sådan, at det er ejendomsværdien, der danner grundlaget for beregningen, og ikke alene grundværdien. Det fremgår ikke af forslaget, men efter hvad jeg kan skønne mig til, er det ejendomsværdien, der er udgangspunktet for beregningen.

Så skal man ved afgiftens beregning udskille den del af værdistigningen, der svarer til den almindelige prisudvikling i samfundet; det er § 2, stk. 1, hvor der står, at prisstigningen skal opgøres som forskellen mellem nationalproduktets markedsværdi i løbende og faste priser. Men denne forskel er jo et beløb, hvis størrelse vil afhænge af, hvilket prisniveau man benytter ved opgørelsen af nationalproduktets markedsværdi i faste priser.

Det kan vel næppe være til megen hjælp, når man ønsker at beregne, hvor stor en del af de nominelle værdistigninger på de enkelte ejendomme der svarer til den almindelige prisudvikling. Man kan vel så sige, at det er forståeligt, at forslagsstillerne har fundet det nødvendigt i § 6 at indsætte en regel om, at finansministeren fastsætter de nærmere regler om opgørelsen af kapitalgevinsten. Jeg takker naturligvis for den tillid, der her vises finansministeren, men en tillid, der vel nok dækker over den uklarhed, som lovforslaget på dette område indeholder.

Formålet med forslaget er formodentlig at indføre en skat, der måske kan sidestilles

[Finansministeren.]

med eller svarer nogenlunde til den grundstigningsskyld, man har haft engang, og som i hvert fald nogen ønsker at man skulle have i langt større omfang, end det har været tilfældet.

Der er måske grund til at nævne, at den nu foreslåede afgiftsværdistigning omfatter både grund og bygninger, og til erstatning for den har vi jo på nuværende tidspunkt den skærpede kapitalvindingsskat, vi har frigørelsesafgift, vi har afståelsesafgift. Jeg ved ikke, hvordan man har tænkt sig, hvis forslaget skulle gennemføres, at disse ting skulle indpasses i forslaget. Jeg går ikke ud fra, det var meningen, at man ud over det, staten, samfundet, på forhånd har beslaglagt ved disse særlige lovgivningsområder, også ville beslaglægge og have forrentning af det, der her er stillet op.

Jeg tror også, jeg må sige, at forslaget vil kræve en meget betydelig administration først og fremmest for skattevæsenet, men også tinglysningskontorerne vil blive stærkt berørt. Efter forslaget ser det ud, som om kapitalgevinsterne skal tinglyses, hver gang der skal foretages nyberegning, og det vil altså sige ved samtlige almindelige vurderinger, ved omvurderinger og ved salg.

Man har i justitsministeriet haft lejlighed til at se på forslaget og har derfra oplyst, at hvis man tænkte sig, at forslaget blev gennemført, ville det formentlig betyde, at der gennemsnitlig skulle foretages omkring 600.000 tinglysninger årligt, og det vil sige, at man forøger administrationen på dette område med 1/3 i forhold til nu.

Der kan være detaljer, som jeg ikke skal gå ind på, men jeg kan nævne, at der i et eksempel i fremsættelsestalen regnes med afskrivninger på parcelhuse. Dér må jeg lige gøre opmærksom på, at efter gældende regler er der ingen muligheder for at afskrive på parcelhuse. Om det skal forstås sådan, at man vil indføre en sådan regel, kan jeg naturligvis ikke se af forslaget.

Jeg betragter forslaget som et angreb på den private ejendomsret, som et forsøg på at ændre det samfundssystem, vi har på nuværende tidspunkt, og gå over til et såkaldt socialistisk system. Det er nok ingen hemmelighed, at en sådan tankegang og et forslag, der sigter imod en sådan ændring af vort nuværende system, kan vi ikke fra re-

geringens side acceptere, og jeg må derfor på regeringens vegne afvise forslaget.

Heinesen (S):

Forslagets formål er at bremse den del af inflationen, som skyldes belåning af kapitalgevinster i fast ejendom, og at modvirke de forskydninger i formuefordelingen, som opstår under inflation. Jeg vil gerne sige, at socialdemokratiet kan være enig i dette formål, men vi er ikke enige i de midler, som forslaget ønsker bragt i anvendelse.

Vi må erkende, at der i de sidste 15 år har kunnet konstateres meget betydelige kapitalgevinster på fast ejendom, og det har haft to væsentlige virkninger: dels er disse kapitalgevinster gennem salg eller belåning i vid udstrækning gjort disponible, hvilket har forstærket efterspørgselspresset og inflationen, dels har inflationen medført sociale skævheder, fordi kapitalgevinsterne og inflationsgevinsterne på gæld er skævt fordelt imellem de forskellige befolkningsgrupper. Ser man på gælden i forhold til den samlede indkomst, viser det sig, at f. eks. selvstændige næringsdrivende har en langt større andel af gæld end lønmodtagergrupperne, og at f. eks. funktionærernes gæld i forhold til indkomsten er mere end dobbelt så stor som arbejderne. Det vil altså sige, at de selvstændige herigennem får den store fordel af inflationsgevinsterne på gæld, mens f. eks. arbejdergruppen er svagt stillet i denne sammenhæng.

Hvis man på samme måde ser på de forskellige befolkningsgruppers værdifaste aktiver i forhold til indkomsten, er billedet det samme, og det vil sige, at kapitalgevinsterne og derigennem inflationen ubestrideligt er årsag til social ulighed i formuedannelsen.

Denne ulighed modvirkes i øjeblikket især af to sæt af indgreb, nemlig for det første beskatningen af kapitalgevinster i forbindelse med salg af fast ejendom, for det andet begrænsningen i adgangen til at belåne fast ejendom på grundlag af realkreditrådets bestemmelser og på grundlag af aftalerne mellem Nationalbanken og pengeinstitutterne med udgangspunkt i kreditformidlingsloven.

For så vidt angår beskatningen af kapitalgevinster, har finansministeren jo nylig fremsat et lovforslag, som vi finder utilstrækkeligt — det kan vi vende tilbage til

[Heinesen.]

ved en senere lejlighed — men det kunne tænkes, at der kunne rådes bod på det.

Med hensyn til lånebegrænsningerne for fast ejendom er der ingen tvivl om, at de har virket dæmpende på efterspørgselspresset, hvilket jo også fremhæves i oversigten fra sidste uge fra det økonomiske sekretariat. Vi vil ikke afvise, at det kunne være rimeligt i situationen at overveje, om disse lånebegrænsninger er tilstrækkelige under den nuværende meget kraftige inflation.

Endelig er der grund til at minde om socialdemokratiets og det radikale venstres forslag om indeksregulering af lån og gæld. Forslaget kan medvirke til at bremse inflationen, fordi det bliver vanskeligt at skaffe plads til nye lån i eksisterende ejendomme, når gælden indeksreguleres, og fordi indeksreguleringen vil bremse kapitalflugten over i fast ejendom, hvorved indeksreguleringen vil løse nogle af problemerne omkring inflationens uheldige virkninger på formuefordelingen.

Det foreliggende forslag må efter socialdemokratiets opfattelse afvises, allerede fordi det medfører en væsentlig forøgelse af de løbende udgifter for dem, der sidder i ejerboliger. For mange beskedne indkomster vil disse udgiftsforhøjelser være uoverkommelige, og de vil kun skabe nye sociale skævheder, som vil blive oplevet som uretfærdige, fordi de, det går ud over, jo er uden skyld i de samfundsskabte værdistigninger. Samtidig kræver forslaget som anført i bemærkningerne hyppigere vurderinger og, som finansministeren oplyste, også hyppige tinglysninger og derigennem ekstra administration, ligesom det indeholder en del uklarheder.

Vi kan altså ikke medvirke til gennemførelse af dette forslag.

Gerstrøm (FP):

Dette forslag fra kommunistpartiet er særdeles destruktivt i sit hovedsigte, og herudover er det et skoleeksempel på lovjaskeri. Hvis det blev gennemført, ville det ruinere de familier, der ikke prøvede at omgå det. Det ville virke som en meget kraftig forøgelse af ejendomsskatterne, det ville ramme i flæng, og det ville ødelægge utallige familiers økonomi. Administrationen af loven ville blive meget bekostelig:

hver gang en ejendom bliver handlet, skal der foregå en ny tinglysning og indføring i tingbøgerne, og hver eneste gang der er en vurdering, skal der laves administration vedrørende hver eneste faste ejendom her i landet. Det vil blive meget omfattende og meget dyrt, og derudover vil der blive i tusindvis af klagesager fra folk, der er utilfreds med den vurdering, der er foretaget. Det vil blive en meget vanskelig lov at administrere.

I realiteten vil loven indebære en maksimumspris for fast ejendom her i landet. Der vil være basis i form af den 15. almindelige vurdering, og derudover vil altså i henhold til inflationsraten det beløb blive reguleret opad, og det vil så være maksimum for, hvilken pris en ejendom kan opnå i handel og vandel her i landet. Så er det klart, at sælger og køber vil aftale en pris, der er forskellig derfra, en pris, som de finder rimelig, og så kan man jo bare omgå forslaget, idet man f. eks. siger: maksimalprisen er 500.000 kr., men man synes, den rimelige pris er 600.000 kr., og så sælger man bare én dørmåtte for 50.000 kr. og ét rullegardin for 50.000 kr. og lader det indgå som løssøre i handelen, så er det hele ordnet, og så har man omgået loven.

Hvis loven blev gennemført, ville den altså være let at komme udenom, og den ville ikke have nogen egentlig effekt. Men vi vil altså alligevel afvise lovforslaget totalt.

Jens Foged (V):

Det kan vel næppe undre, at venstre ganske kan tilslutte sig finansministerens afvisning af forslaget.

Det kommunistiske parti vil som anført i bemærkningerne til lovforslaget en mere vidtgående nationalisering af fast ejendom. Det anføres dog, at der næppe under de nuværende politiske forhold er muligheder for en sådan nationalisering. Man forsøger her en nationalisering i et langsommere tempo for eventuelt at kunne liste andre socialistiske partier med. Man afstår fra revolution og anbefaler i et lidt langsommere tempo at afskaffe den private ejendomsret.

Venstre finder ligesom forslagsstillerne, at inflationen løber for hurtigt og hurtigere end i vore nabolande, men vi finder, at kommunisterne hellere skulle medvirke til en

[Jens Føged.]

afdæmpning af inflationen, for så var der intet problem om utilsigtede kapitalgevinster på fast ejendom, så ville de gældende regler for kapitalvindingsskat sammenholdt med grundbeskatningen være samfundets rimelige andel.

Det foreliggende forslag ville også indebære en væsentlig forøgelse af administrationen, men det er vel ikke netop det, der er in i øjeblikket.

Ifølge § 3 skal den tinglyste gæld dog ikke forfalde ved ejerskifte, men kan forblive indestående i ejendommen. Man fornemmer her ligesom en storhed og en ædelhed over for nyetablerede unge. Man vil med lovforslaget hindre belåning.

En af de faktorer, der har medvirket til Danmarks forholdsvis høje økonomiske stæde, er vort kreditsystem, og når man nu her vil hindre det, skal man nok opdage, at det har en modsat, destruktiv virkning. Nyetablering og generationsskifte har været muligt på grundlag af disse vore kreditsystemer, og tusinder af arbejdspladser er blevet bevaret, fordi der var mulighed for videreførelse uden statens indgriben.

Vi finder, at forslaget er et angreb på den private ejendomsret. Det kan derfor ikke undre, at vi er imod.

Gudme (RV):

Det forslag, det kommunistiske parti her fremsætter, ligner den lovgivning om grundstigningsskyld, som vi havde indtil 1964, på to punkter.

Man kan sige om grundstigningsskylden, at den teoretisk var rigtig i sit udgangspunkt, men man må samtidig fastslå, at den i praksis viste sig håbløs at administrere, hvilket jo også medførte, at den i 1964 led strådeden, da man her i folketinget måtte konstatere, at det, der var hensigten med grundstigningsskylden, ikke var til at gennemføre, men at man i stedet for derigennem havde fået en byrde på samfundssystemet, som burde afskaffes, hvilket praktisk taget alle dengang var enige om.

Med hensyn til det forslag, som nu foreligger, kan man sige, at der er noget rigtigt i den teoretiske tanke, i det teoretiske udgangspunkt, men ikke nær så meget rigtigt, som der var i den afgiftspligtige grundstigning.

Som finansministeren før påpegede, er der for det første her tale om, at man ikke nøjes med at lægge en afgift på jorden, men man lægger afgiften både på jord og bygninger, og for det andet er der tale om, at den forrentning, som man nu kræver, Nationalbankdiskontoen, er helt anderledes skrap end de 4 pct., som man i sin tid opkrævede den afgiftspligtige grundstigning med; den er så helt anderledes skrap, at det i realiteten vil betyde, at gennemførte man det forslag, som kommunisterne her har fremsat, ville man med denne nye afgift beskatte mange mennesker og først og fremmest mange i den ældre alder fra hus og hjem ved at opkræve denne Nationalbankdiskonto af den prioritet, man skød ind i deres ejendom.

Dernæst kommer det andet lighedspunkt med den afgiftspligtige grundstigning. Hvis den afgiftspligtige grundstigning viste sig at være håbløs at administrere, vil det kommunistiske forslag vise sig at være langt mere håbløst. Det vil medføre i den grad en byrde af administration, at endnu inden det er blevet gennemført, vil man stønne bare ved tanken om, at man skal leve under det.

Derfor er der tale om en tanke, som — det kan man jo også høre på andre ordførere — ingen vil tilslutte sig; jeg tror heller ikke, der er nogen efterfølgende, når det kommer til stykket, selv om der måske er kommunistiske forhåbninger i så henseende. Vi kan godt opgive den plan på forhånd, og kommunisterne kan også gøre det.

Det principielle sigte — ja, ikke det principielle sigte, som kommunisterne har ifølge bemærkningerne til lovforslaget, for det er jo at nationalisere jorden, men når man ikke kan få det bedste, siger man, vil man gerne have det næstbedste, og det skulle altså være dette — det principielle sigte med at beskatte den samfundsskabte kapital inden for jord og fast ejendom kan vi sådan set godt være enige med forslagsstillerne i, men vi mener, man skal gå andre veje. Det er en standende diskussion, om man løbende skal beskatte denne samfundsskabte gevinst, eller om man skal gøre det ved ejerskifte, for øjeblikket gør vi jo begge dele, og om vi gør det rigtigt, og om vi gør det godt nok — det er muligt, at dette spørgsmål skal besvares benægtende. Men det ville i hvert fald være en fatal fejltagelse, hvis man ved at ændre

[Gudme.]

gik et skridt i den forkerte retning, og et skridt i den forkerte retning er at gennemføre dette lovforslag.

Juul-Madsen (KF):

Det forslag, vi nu drøfter, betragter jeg som et kommunistisk paradeforslag, der vil få den skæbne, det fortjener.

Som forslag er det ulæseligt, men det kunne der jo rettes på ved teknisk hjælp. Forslaget ville også kræve, at der skulle rettes i en lang række andre love; det kunne jo også gøres.

Men det, der er hensigten, er ganske tydeligt — det fremgår også, om end lidt sløret, af bemærkningerne — at man vil socialisere ad bagvejen, at man vil gennemføre en beskatning, der på det lange sigt vil ramme overordentlig hårdt og ensidigt vil ramme dem, der bor i eget hus, dem, der ejer egen ejendom, og sagt helt præcist, overordentlig hårdt vil ramme de dele af erhvervslivet, der er baseret på fast ejendom og jordværdier, f. eks. de jorddyrkende erhverv, men også andre erhvervsgrene, og det er jo ellers virksomheder og beboelsejendomme knyttet hertil, der i forvejen er betænkt af lovgivningen på ret så mange områder.

Bor man, virker man i områder, hvor der er en særlig høj værdistigning, er det naturligvis særlig føleligt, men generelt kan man vistnok sige, at når man tager summen af ejendomsskatter, formueskatter og i forbindelse med salg og flytning tager 2½ pct. afgiften, der jo ikke er afskaffet endnu, tager kapitalvindingskatten og frigørelsesafgiften, så har man vist nok lov til at sige, at de, der ejer og besidder fast ejendom, det være sig bolig eller virksomhed eller en kombination af begge dele, er på forhånd betænkt gennem lovgivningen. Men det forslag, der kommer her, og som tilsigter at begrænse lånemulighederne, men i virkeligheden, hvis det bliver ført igennem, vil betyde en konfiskation af ejendomsværdier med stigende virkning i de kommende år, vil både med henblik på at drive erhvervsvirksomhed, med henblik på generationsskifte og lignende ting og med henblik på beboelse give så mange vanskeligheder og urimeligheder, at det er rimeligt og rigtigt, at et stort flertal i folketinget indstiller lovforslaget til forkastelse.

Om dette uklare lovforslag, men med det klare sigte, at man vil socialisere, vil jeg gerne afsluttende have lov til at sige, at for mit partis skyld behøver det ikke at gå i udvalg. Vi kan ikke medvirke til det. Vi vil indstille det til forkastelse, og jeg har forstået på dem, der allerede har talt, at det også er den skæbne, forslaget vil få.

Børge Johansen (CD):

Det kan selvfølgelig ikke nægtes, at man både i det økonomiske råds formandskabs oplæg og for så vidt også i et af kapitlerne i PP I kan hente motiver til at fremsætte et forslag af denne art, og man kan da også godt understrege sine motiver ved at karakterisere ejendommens værdistigninger som kapitalgevinster, selv om man vel med lige så megen logik i ryggen kan tale om kapitalbevarelsen.

Med de forbehold, som kan udledes af finansministerens indvendinger, og uden i øvrigt at ville vække forhåbninger har vi såmænd ikke noget imod at se på forslaget, men vi hælder unægtelig til den opfattelse, at tanker i den her omhandlede retning bør indgå i et samlet kompleks af tanker, som bør tænkes inden for en overskuelig fremtid med henblik på planer om foranstaltninger, der kan sanere økonomien. Jeg minder om, at PP II lægger op til — hvis man ikke ligefrem kan sige, at den trygler om — en mål-sætningsdebat, og hvis en sådan fører til fornuftige resultater, kan det jo ikke udelukkes, at vi er mange, måske også inden for forslagsstillernes parti, som til den tid må affinde os med en slagtetid for hellige køer.

Ømann (SF):

Ja, det kan da godt være, der er forskellige fejl ved forslaget, der kan være mange tekniske ting at overveje og rette, men jeg synes nu nok, at de ordførerindlæg, vi har hørt her, er udtryk for en letsindig omgang med et alvorligt problem, som bliver alvorligere og alvorligere.

Jeg har lyst til at spørge finansministeren, om han da vil sidde stille og se på det, der foregår på ejendomsmarkedet. Der er jo ingen tvivl om, at det, der foregår, ikke bare, som hr. Jens Foged søgte at give det udseende af, er et udslag af inflationen. Det, der foregår, er en selvstændig kilde til inflation, til skævfordeling af indkomsterne og formu-

[Ømann.]

erne, en kilde til forøget låntagning og forbrug ud over landets indkomst, og det sætter dog virkelig alvorlige spørgsmålstegn ved hele denne affære.

Der blev sagt, at det var et forfærdelig grimt socialistisk system, dette her, og nu ville man konfiskere samtlige Danmarks ejendomme. Tja, det, man er ude efter her, det er jo i virkeligheden noget meget mildt og blidt, man har med omhu trukket den almindelige pengeforringelse ud af affæren. Det, man har sigtet på, er den helt reelle stigning ud over stigningen på andre værdier her i landet, som falder på fast ejendom, så det kan jo ikke blive til nogen nationalisering. Det, der er tale om her, er i virkeligheden, bortset fra at det altså er udvidet til også at omfatte bygningerne, en genoplivning af grundværdistigningsskylden, grundværdistigningsafgiften, som desværre blev afskaffet i 1964. Der var mange ting, der havde set anderledes og sundere ud, hvis man ikke i panik dengang havde afskaffet den. Og det er forkert, når det her siges, at det var, fordi den ikke kunne fungere; nej, det var udtryk for en politisk vilje til at få den afskaffet, fordi den netop var begyndt at fungere. Det var jo det, der var sagen; den gjorde ondt, og den gjorde ondt på de områder, hvor den skulle gøre ondt, nemlig ved at inddrage disse samfundsskabte værdier, som ingen enkeltperson kan sige han har nogen som helst ret til. Så at begynde at snakke her, som om der næsten var et grundlovsbrud i foretagendet, det synes jeg er lovlig hårdt spændt op. Der er ingen tvivl om, at dette forslag godt kan sammenarbejdes med de andre foranstaltninger, vi har over for disse stigninger, og indarbejdes i dem, så det er ikke nogen indvending.

Det er da heller ikke nogen indvending, at der skal foretages disse tinglysninger. Det giver mig dog anledning til at spørge, om vi ikke snart skal have reformeret vores tinglysningssystem, for det var højt prist i 1924, men jeg har indtrykket af, at det er meget, meget omstændeligt efter moderne forhold. Der har jo været planer om at sætte det på edb, og jeg mener, at den sikkerhed, vi i dag har i vores tinglysningssystem, som prises så højt, og som gør det så omstændeligt, er købt meget dyrt.

Jeg synes, forslaget er af en sådan karak-

ter, at det bør give anledning til en alvorlig udvalgsbehandling, måske ikke med henblik på, at det netop er dette forslag, der engang bliver realiseret, men med henblik på at tage de ganske alvorlige problemer op, som forslaget rejser.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti ønsker ikke at kommentere det foreliggende lovforslag; vi afviser det totalt og kan på ingen måde medvirke til dets vedtagelse.

Poul Westergaard (DR):

Jeg er bange for, at jeg ikke kan gøre det så hurtigt som den foregående taler, men jeg tror til gengæld også, jeg har lidt mere forståelse på, hvad det drejer sig om.

Jeg synes, det er jammerligt heroppefra at høre landets finansminister og venstres ordfører få dage efter, at vi har vedtaget en rekordhøj finanslov og en rekordhøj skattebyrde på alt, hvad der hedder arbejdsskabte indtægter i dette land, og vi netop har været igennem en behandling af et lovforslag om tvungen opsparing og indgreb i folks ejendomsret til deres daglige slidsomme arbejdsløn, at høre dem komme op og på grundlag af dette forslag jamre over angreb på den hellige almindelige private ejendomsret. Jeg synes, det simpelt hen grænser til det uanstændige.

Men så vil jeg gerne takke Danmarks kommunistiske parti for det forslag, de her er kommet med. Jeg synes, det berører et virkelig væsentligt og et virkelig påtrængende problem, det afslører en god vilje til at løse problemet på en bred basis, og det indebærer, synes jeg, at kommunisterne har lagt deres primære ønsker om socialisering af jorden på hylden for netop at opnå så bred en tilslutning til en eller anden løsning som muligt.

Det vil jeg gerne sige tak for, og jeg vil gerne tilsige min gruppes positive medvirken til at finde en løsning på dette problem.

Jeg forstod også, at socialdemokratiet var indstillet på, at der her er et problem, som skal løses, og at man vil være med til at finde en løsning på det.

Hr. Gudme var jo i og for sig også enig i det principielle sigte og rejste det spørgsmål, om de regler, vi har nu, er gode nok eller ikke gode nok. Jeg synes, det er åbenbart

[Poul Westergaard.]

for enhver, der følger prisudviklingen på fast ejendom, at de ikke er gode nok.

De efterfølgende måske lidt kritiske bemærkninger til forslaget skal ikke forstås som nogen afstandtagen, men alene som et forsøg på at belyse problemerne, så det bliver helt klart, hvad det er, man nu overvejer at lave, sådan at vi ikke bagefter uforberedt skal møde spekulanternes kritik gående ud på, at loven ikke virker efter sin hensigt. Det var jo det, vi hørte ved grundstigningsskylden fra de mennesker, som aldrig nogen sinde havde drømt om, at vi skulle have en lov, der levede op til denne hensigt. Vi har jo fra grundstigningsskylden disse bitre erfaringer om, hvad den sorteste reaktion i dette land kan opnå med velvillig bistand fra partier i dette ting, og disse erfaringer synes jeg vi bør lære af.

Min gruppe har principielle betænkeligheder i anledning af, at lovforslaget også omfatter en beskatning af de regulære bygningsværdier; vi synes ikke, det er nogen god idé at genindføre en bygningsbeskatning i Danmark. Men det må erkendes, at med de undtagelsesregler og reguleringsordninger, der er, bliver der ikke tale om nogen voldsom bygningsbeskatning.

Jeg synes, der kan sættes spørgsmålstegn ved, om der bør være denne konjunkturregulering, men det kan man drøfte nærmere. Andre, der sparer op, har jo ikke en sådan sikkerhed, som man her vil give ejendomsjerne.

Men min væsentligste indvending imod forslaget gælder den teknik, man foreslår, og som i princippet er den samme, som man brugte ved grundstigningsskylden. Teknikken er, at man ved vurdering konstaterer en værdistigning ud over det konjunkturregulerede basisbeløb, og den beskatter man så med en sats svarende til Nationalbankens diskonto. Det betyder ikke — og det vil jeg gerne understrege — at man inddrager denne konstaterede værdistigning til fællesskabet; man inddrager et beløb, der svarer til den kapitaliserede værdi af afgiften. Men det er en værdiinddragning, der ligger ud over den vurderede handelsværdi. Den vurderede handelsværdi bliver altså et eller andet beløb mindre, end den ellers ville være blevet, hvis en sådan afgift ikke havde eksisteret. Den værdistigning, som konstate-

res ved vurderingen, det er den, man ikke får fat i, men som man altså alligevel afgiftsbelægger. Det er lidt indviklet, men det skal vi vide, for det er jo på det punkt, man i sin tid angreb grundstigningsskylden og sagde: enhver kan se, den virker ikke efter sin hensigt — og her burde vi nok have været bedre forberedt.

Det var jo sådan, at den forliste grundstigningsskyld ifølge den videnskabelige undersøgelse, der er foretaget af den, selv i heldigste fald kun ville have kunnet inddrage omkring 15 pct. af de grundværdistigninger, der fandt sted i dette land. Så selv om det altså vil være nogenlunde det samme, der vil komme til at gøre sig gældende med dette forslag, hvor man også opererer med en procentsats, der er lavere end den faktiske markedsrente, vil vi være med til at gennemføre noget af dette her, selv om det kun er en bid af kagen, vi får fat i; hellere vil vi være med til sammen med de partier, der har erklæret principiel interesse for problemet — socialdemokratiet, de radikale, SF, kommunisterne, og hvem der ellers forstår at det skal løses — i fællesskab at drøfte den helt rigtige løsning.

Vi er altså med på et positivt arbejde for denne sag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Jeg vil gerne takke de ordførere, der enten principielt eller mere detaljeret har givet udtryk for, at der her er rørt ved noget væsentligt, ved væsentlige problemer, ved spørgsmål, som dette ting ikke kan komme uden om at behandle. Man kan afvise vores forslag, men man kan ikke afvise, at problemerne fortsat eksisterer. Man kan vælge det standpunkt, som jeg ikke synes er så kristent igen, at man siger: det vil vi overhovedet ikke have noget med at gøre, og man kan naturligvis sige som hr. Juul-Madsen fra det konservative folkeparti, at man allerhelst ser, at disse problemer slet ikke diskuteres.

Må jeg have lov til at sige, at det, der var målet med vores forslag, og det er jo gået meget godt ind i debatten, var simpelt hen at finde en form, hvorunder ikke kun lønmodtagerne, men også de, der virkelig ejer formuer, og de, der har værdistigningerne, ikke kan berige sig på, hvad arbejderne må

[Knud Jespersen.]

give afkald på. Forundrer det ikke, hr. finansminister, at man stadig ikke har gjort noget, selv om vi i perioden fra 1965 til 1973 har haft stigninger på over 200 mia kr., og at man kan beregne de reelle kapitalværdistigninger til ikke under 50 mia kr.? Det er dog fantastisk, når man taler så meget om, hvad man skal have fat i af problemer, at så betragter man bare den side af sagen, der hedder at beskutte arbejdet, uden at kigge på det, der er med til at skabe problemerne.

Men det er da også dokumenteret så sent som i søndags i betragtninger i forskellige dagblade, at sommerhuse i Nordsjælland det sidste år er steget fra 150.000 kr. til 225.000 kr. Her er det meget let at lave beregninger, der viser, at ser man bort fra inflationen, er det en reel kapitalværdigevinst på 60.000 kr. Det betyder ikke, at vi siger, at de folk, der har de huse, med denne formueforøgelse også forbedrer deres likviditetsmuligheder i samme omfang; på ingen måde, men mulighederne for at belåne værdistigninger er forbedret. Og hvad indebærer de muligheder? De indebærer, at stigningerne vil fortsætte, sådan at de, der i dag har et sommerhus eller et hus, ikke kan blive siddende ved det hus, og de, der i morgen har behov for et, ikke kan skaffe sig det. Man skal endelig ikke tro, at man forsvarer retten til en bolig ved at forsvare sådan uhørt fantastisk jungleudvikling som den, vi befinder os i.

Om vi nu tager Nyt fra Danmarks Statistik nr. 50, så sent som fra 12. marts 1974, hvor man opgør omfanget af tinglyste pantebrev, så var det opgjort til 58,5 mia kr. eller 30 pct. højere end året i forvejen. Hvis man nu videre vil læse skriften på væggen og vide, at vi snart ramler ud i et obligationsoverdrev, hvor man når stigninger, der ikke er på 16 pct. i forrentning, men helt oppe på 30 pct., så burde det da være nok til at få selv dette høje ting til at reagere ganske overordentligt med at sætte ind på den side af sagen.

Enhver ved, hvad enten man tror på vores beregninger eller det økonomiske sekretariats beregninger, at det beløb, der er belånt i jord og faste ejendomme, er dobbelt så stort som det, man har anvendt til at bygge for. At årsagen hertil er skattemæssige afskrivninger, er en sag for sig, men det

betyder jo, at alle ikke-låntagere også kommer til at betale.

Det er den situation, vi ønsker at afskaffe. Vi ønsker, at man sætter ind imod inflationen. Når vi peger på, at man kan tinglyse de reelle værdistigninger på jord og faste ejendomme og gøre dem til en offentlig prioritet, så kan vi naturligvis, som hr. Poul Westergaard talte om, prøve at overveje, om man skal undtage jorden og tage det i to tempi. Hvis det kun drejer sig om jorden, skal det være en førstprioritet, drejer det sig om jord og fast ejendom, som vi har peget på, må den komme ind i rækken af prioriteter.

Men hvad betyder det? Det betyder jo ikke, at de nuværende parcelhusejere skal af med mere i skat; det betyder, at parcelhuspriserne synker. Det betyder, at vi ikke vil have, at disse værdistigninger skal beskattes, men at forrentningen af værdistigningen først skal ske ved ejerskitte, og det er dog en mildere variant end den, man har i øjeblikket, hvor man både beskatter undervejs og ved ejerskitte.

Vores principielle standpunkt i denne sag — det vil jeg gerne understrege — er, at ingen skal kunne tjene og ingen skal beskattes af at bo i den boligform, som man anser for at være rimelig.

Men jeg må også have lov til at sige — tiden er jo overordentlig knap. — at hvis man ikke ad den vej sætter ind for at sænke priserne på jord og fast ejendom, vil jeg gerne spørge: hvad overvejer man at foretage sig, eller har man heller ikke på dette område noget, der minder om overvejelser overhovedet?

Jeg vil også gerne sige: når man ad den vej sænker boligudgifterne, er det jo også på baggrund af, at disse udgifter er blevet urimelig store, men hvis regeringen har forslag, der kan føre til det samme resultat, kan man overveje det.

Af historiske grunde, hr. finansminister, vil jeg bare nævne en lille ting: i 1924 kostede en grund ved København 75 øre pr. m², i dag koster den samme grund 150 kr. pr. m², det er en tohundrededobling af grundprisen. Det synes nogle af de tilstedeværende partier er rimeligt. Det synes de, der skal købe den, ikke. Altså en tohundrededobling på 50 år. Hvis vi tager en arbej-

[Knud Jespersen.]

dertimeløn i 1924, så var den på 50 øre. Den er i dag 30 kr. Men skulle den have fulgt samme priskurve, skulle man i dag have haft 100 kr. i timen, og jeg gad nok vide, hvad det høje ting havde sagt, hvis vi havde stillet krav om en timeløn på 100 kr. i timen.

Forestiller man sig så, at denne udvikling får lov til at gå videre, vil betalingsbalanceunderskuddet så ikke blive brugt til at forhøje renten, til at forhøje indkøbsretten til hus og hjem på en sådan måde, at det bliver normalt, at man mister retten til tag over hovedet? Vi har fremsat vores lovforslag for at bremse hele denne udvikling, næsten tid er, for at stoppe tvangsauktionerne, for at stoppe spekulatjonen i alt dette, og det har aldeles ikke noget med en socialistisk samfundsforandring at gøre. Det er et mildt, et venligt og forstående godt forslag til løsning af nogle af de økonomiske problemer, der tilbagevendende kaster deres skygge over alle arbejderlønninger, over hele forbruget.

Hvis finansministeren virkelig mener, sådan som ordene lød, at man skal løse landets økonomiske problemer, så er chancen her, og på den baggrund vil jeg på trods af forskrækkelsen hos nogle af partierne anbefale dette overordentlig gode lovforslag til en velvillig behandling.

Gudme (RV):

Det bliver ikke nemmere at bedømme hr. Knud Jespersens lovforslag, når tilsyneladende meningen er en anden end den, der står i forslaget. Nu stod hr. Knud Jespersen lige heroppe og forklarede, at det ville ikke koste en øre i skat for de mennesker, der for øjeblikket boede i ejendommene. Det var først i det øjeblik, der havde fundet ejerskifte sted, at renten skulle opkræves.

Ser man på lovforslaget, står der det stik modsatte. I § 3 står, at den tinglyste gæld kan forblive som et indestående ved ejerskifte, og i § 4 står:

„Gælden skal forrentes med en rentefod, der svarer til den til enhver tid gældende diskonto i Danmarks Nationalbank.“

Men der står intet om, at det først gælder efter ejerskifte; tværtimod må man efter sammenhængen forstå, at det gælder fra det øjeblik, prioritetten er kommet i ejendommen. I fremsættelsestalen står der heller ikke noget, og i bemærkningerne står der heller ikke noget, men nu siger hr. Knud Jespersen altså, at sådan er det. Man bliver ikke mere overbevist om det værdifulde i et så dårligt gennemarbejdet lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Nu skal jeg ikke begynde at give karakter for de lovforslag, der behandles her normalt, og jeg vil da også sige, at vi påstår ikke, at vi har formuleret det smukkeste af forslagene i dette høje ting, men jeg vil påstå, at vi har formuleret det bedste. At der så er uklarheder deri, ja vel, men det var heller ikke — ja, undskyld, hr. finansminister — af tillid til regeringen og finansministeren, at vi pegede på, at der var visse ting, som finansministeren i denne forbindelse kunne behandle.

Det, vi ville med det lovforslag, var at knæsette visse principper, og så er vi vel nok et af de første partier, der uden hjælp har udarbejdet et selvstændigt lovforslag. Det er da muligt, at hr. Gudme synes, det kunne være bedre, men jeg glæder mig til ved lejlighed at kigge på et af hr. Gudmes forslag, for det må da blive hele skønhedsåbenbaringer uanset indholdet. Men lad det nu bare være.

Det, der står fast, er, hvad jeg har sagt her i motiveringen af vores forslag. Hvis der er uklarheder dér, er vi villige til — og jeg forstår, at hr. Gudme vil støtte det — at stille et ændringsforslag til vores lovforslag, der yderligere klargør, at det ikke skal koste de nuværende ejere noget, men at det er et antiinflations- og et antijordspekulationsforslag.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

En kort kommentar til hr. Poul Westergaard, der åbenbart tror, at når man fatter sig i korthed, har man ikke forstået lovforslaget. Vi har forstået det fuldt ud, men det kan godt være, hr. Poul Westergaard ikke har gennemskuet, hvad der ligger i lovforslaget.

Poul Westergaard (DR):

Hvis jeg har misforstået kristeligt folkeparti, så undskylder jeg det naturligvis. Jeg har af tidligere udtalelser fra kristeligt folkeparti forstået, at man også i det parti var interesseret i at gøre noget ved jord- og ejendomsspekulationen her i landet, og så synes jeg ærlig talt, at der, uanset hvad man mener om lovforslagets tekniske enkeltheder, her var en lejlighed til at give udtryk for partiets principielle stilling. Med den korte afvisning, man fik her, måtte jeg opfatte det sådan, som jeg gav udtryk for, men hvis jeg har misforstået det, er det også i orden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Hyrekørsel).

(Lovforslaget (nr. 126) findes i tillæg A. sp. 2335, fremsættelsen i tidenden sp. 3404).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Otto Mørch (S):

Man kan nok undre sig noget over ministerens forslag til ændring af en lovgivning, som først trådte i kraft den 1. januar, og som landets 276 kommuner vel knap nok har helt administrativt afpudset. Det er da rigtigt, at jeg også selv fra denne talerstol har

lovet at se på mindre administrative ændringer af den nye hyrevognslov, men at det skulle resultere i et egentligt lovforslag, havde jeg ikke ventet. Det er der vel heller ikke behov for, når ministeren selv erkender, at der findes klare dispensationsregler i loven.

Nu vel, vi er forhandlingsvenlige i socialdemokratiet, og det er regeringen vel også med den svage parlamentariske basis på 22 mandater, som den repræsenterer. Så lad os nu et i udvalgsarbejde se på, hvordan vi bedst muligt får en ordening med så bred tilslutning som muligt i tinget. Men en principiel forringelse af lovgivningen går vi ikke med til, og her ved jeg, at alle interesserede erhvervsorganisationer og personalegrupper er enige med os, ligesom de også var det, da den socialdemokratiske regering gennemførte den nye hyrevognslov. Loven betød afgjort en erhvervsstabilisering, og denne erhvervsstabilisering skal ikke igen forringes.

Vi er naturligvis villige til at se på et behov for ændringer i bekendtgørelsen af 7. september 1973, både hvad angår bestillingskontorer, fastsættelser af takster og føring af trafikbogen, i alt fald for visse kategorier af erhvervsudøvere.

Vi er altså trods vor overraskelse over lovforslagets fremsættelse villige til at forhandle positivt om ændringer eller justeringer af hyrevognslovgivningens bestemmelser, men som sagt, ændringer, der vil fortynde lovgivningens principielle grundlag, vil møde stærk modstand hos socialdemokratiet, som det også vil møde stærk modstand hos hyrevognserhvervet.

I ministerens fremsættelsestale åbnes der mulighed for, at spørgsmålet om obligatorisk brug af sikkerhedsseler tages op under denne lovændring. Jeg vil, så stærkt som det er mig muligt, give udtryk for, at vi er absolut positivt indstillet for en snarlig gennemførelse af både obligatorisk brug af sikkerhedsseler for bilister og obligatorisk brug af styrthjelme for motorcyklister og knallertkørere. Jeg havde nær sagt: hellere i dag end i morgen.

Spørgsmålet om obligatoriske sikkerhedsseler er nu så grundigt endevendt og belyst, som overhovedet tænkeligt. Jeg tænker på den nordiske betænkning derom, hvori Dansk Selskab for Trafikmedicins respon-